

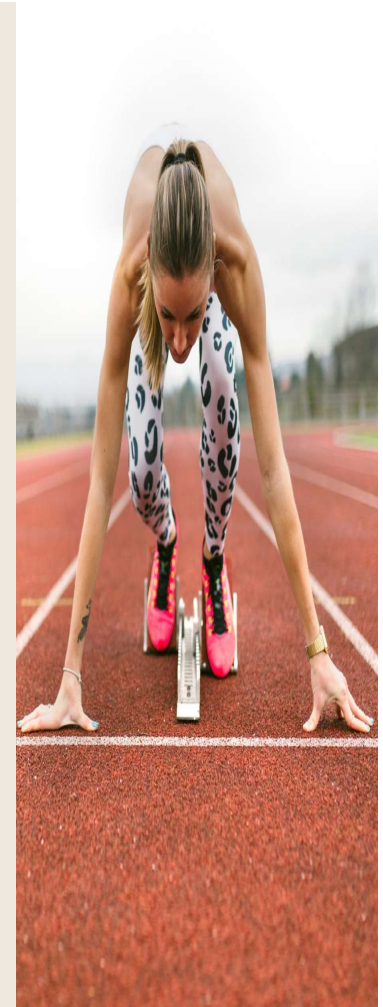

Pensjonsreformen – er vi ferdig? Utfordringer framover

Forsikringsforeningen 28.01.2020
Jon M. Hippe

Disposisjon

1. Pensjonsreformer i ulike land
2. Tre norske utfordringer
3. Konklusjon – reformens bærekraft avhenger av hvordan utfordringene håndteres både reelt og som politisk prosess

Ulike reformretninger

- Får det ikke til
- "Alle" øker pensjonsalderen og svekke indekseringen
 - Forsøk på koble aldersgrenser og levealder
- Færre gjør strukturelle endringer i systemene – NDC-landene
- Og Sverige da!

Også motstand og mottrekk

- Pensjonsaldere økes, men planene er langsiktige
- Kompensatoriske reformer dukker opp (slitertilegg)
- Økende politisk motstand, reversering og redusert tempo
- Norge har (ennå) "Høye aldere" – 62 – 67 – 72 – 75

Pensjonsreformen i Norge – snill versjon av den svenske

Fire ting på en gang

- Makro-økonomi
 - Historisk kutt i utgifter/skattenivå (Se SSBs siste analyse)
- Arbeidsmarkedsreform
 - Ny incentiver, fra stat til arbeidsgivere, posisjon i arbeidsmarkedet viktigere
- Sosialpolitisk reform
 - Minstesikring, omfordeling menn og kvinner, nivå sosialforsikringen
 - Tjenestepensjonene som en del av reformen
- Sparemarkedsreform
 - OTP
 - Økte sparesatser
 - Privat sparing?

Utfordring 1 - Aldersgrensene

- Systemet driver ned pensjonsnivåer ved 62 år – ikke en reell uttaksalder over tid
- Minstesikringen ved 67 år svekkes?
- Ingen koordinering mellom aldersgrenser i AMU m.m. og pensjonssystemet
 - 70 og 72 år i AMU
 - 70 år i offentlig sektor med annen praktisering ved 70+
- Riktålder også i Norge?

Pensionsgruppen är överens om att med utgångspunkt i Pensionsålderutredningens förslag och avsiktsförklaringen men med smärre justeringar utifrån dessa genomföra följande:

- 2020
- Lägsta ålder för att ta ut allmän pension höjs från 61 till 62 år.
 - LAS-ålder höjs från 67 till 68 år.
 - Möjligheten för arbetsgivare att säga upp arbetstagare utan saklig grund blir permanent över LAS-åldern, vilket innebär att det s.k. fönstret tas bort.
- 2023
- Lägsta ålder för att ta ut allmän pension höjs från 62 till 63 år.
 - Ålder för garantipension höjs till 66 år.
 - LAS-ålder höjs från 68 till 69 år
 - Kringliggande trygghetssystem kopplas till riktåldern.
- 2026
- Lägsta ålder för att ta ut allmän pension höjs från 63 till 64 år.
 - Ålder för garantipension knyts till riktåldern.

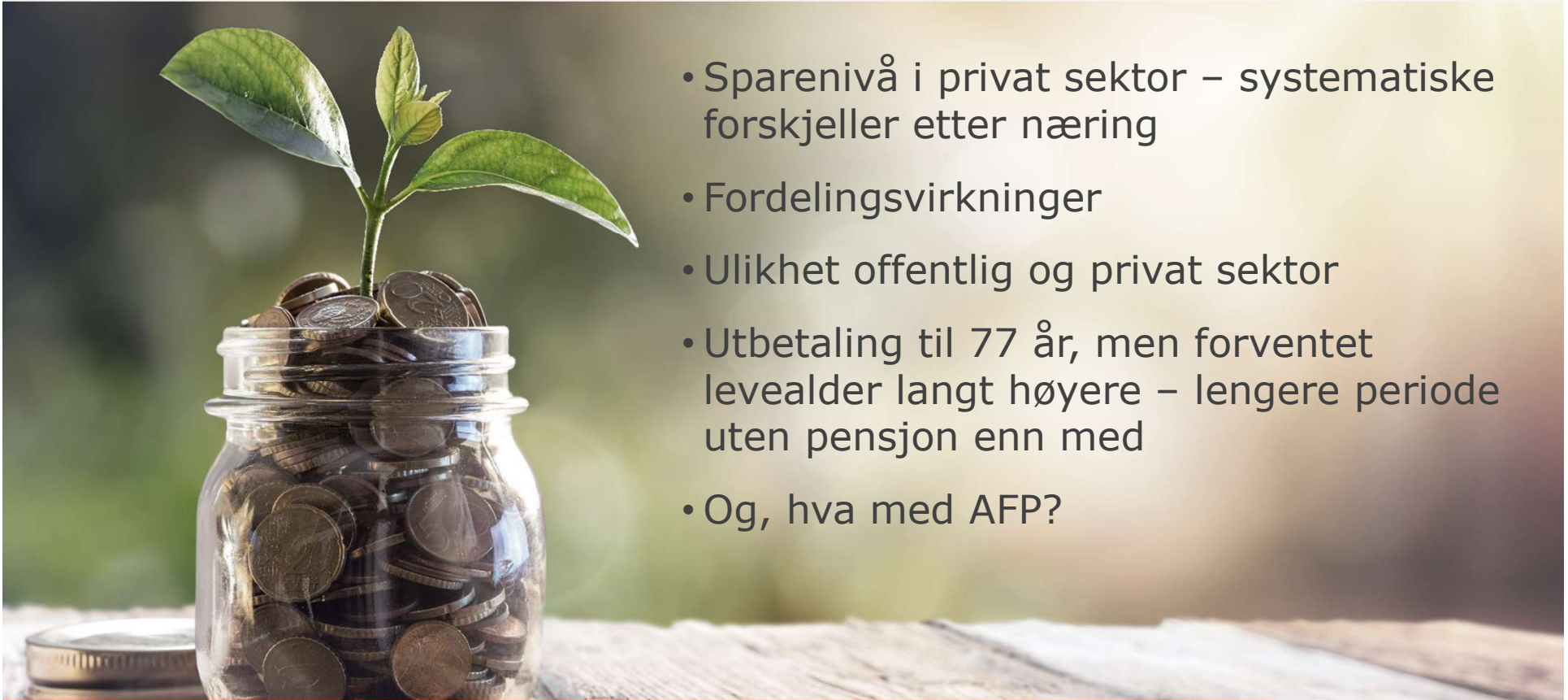
Lägsta ålder för att ta ut tjänstepension ska även höjas från nuvarande 55 år, men de närmare detaljerna för detta behöver utredas (se avsnitt 7).

Pensionsgruppen

Pensionsgruppen är en blocköverskridande arbetsgrupp som består av företrädare för de partier som står bakom pensionsöverenskommelsen (regeringspartierna och M, L, C och KD), med socialminister Annika Strandhäll som ordförande.

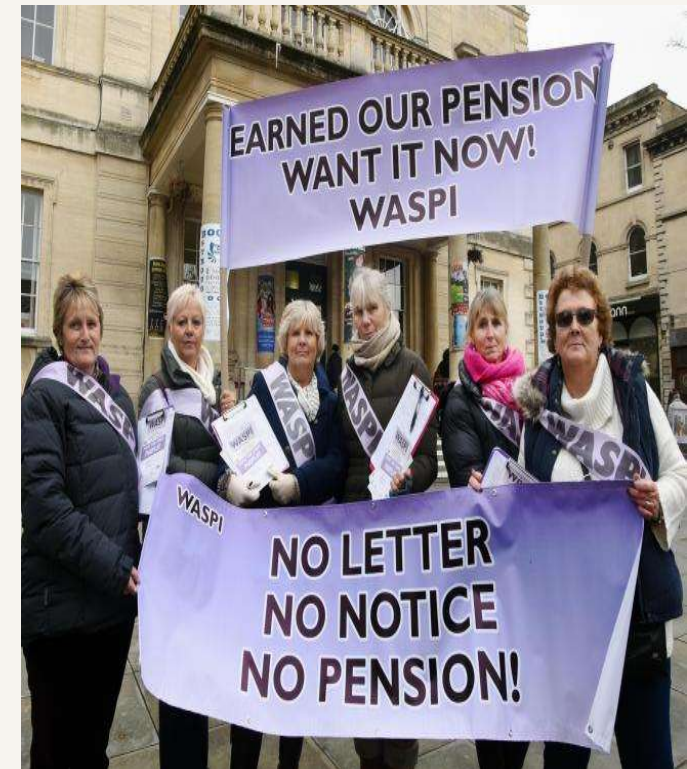
Tjenestepensjonenes rolle

- Sparenivå i privat sektor – systematiske forskjeller etter næring
- Fordelingsvirkninger
- Ulikhet offentlig og privat sektor
- Utbetaling til 77 år, men forventet levealder langt høyere – lengere periode uten pensjon enn med
- Og, hva med AFP?

Kvinneperspektivet

- Fortsatt betydelig omfordelingseffekter i folketrygden (Pedersen og Halvorsen 2018)
- Treffes kvinner dobbelt i tjenestepensjonene i privat sektor?
 - Både lavere nivå på fremtidige utbetalinger (lave sparesatser/ikke AFP) samtidig som dere arbeidsmarkedsposisjon vanskeliggjør forlengede yrkeskarrierer?
 - I tillegg lange perioder utenutbetaling fra tjenestepensjon etter 77 år
- Kvinner er underrepresentert i privat AFP
- Skillet mellom offentlig og privat sektor i et kvinneperspektiv?

Konklusjon – er reformen bærekraftig

En betydelig politisk og økonomisk suksess

- Viktige spørsmål dyttet foran oss – lar aldersgrensene seg heve?
- Vil arbeidsmarkedet absorbere 65 til 75 års gruppen?
- Vil tjenstepensjonene la seg reformere – partene og tariffsystemets rolle?

Den politiske bærekraften avhenger av hvordan disse spørsmålene løses